

Pregled pobud, predlogov, opozoril

državnih svetnikov in Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, ki so neposredno ali posredno vezane na debirokratizacijo na področju urejanja prostora in graditve

1. Ministrstvo za okolje in prostor naj čim prej pristopi k pripravi spremembe Zakona o urejanju prostora (Uradni list št. 61/17; v nadaljevanju: ZUreP-2) z namenom razbremenitve občinskega prostorskega načrta odvečnih vsebin in skrajšanja časa za izvedbo investicij na način, da se:
 - občinski prostorski načrt spremeni v prostorski akt, ki bo določal zgolj osnovno namensko rabo prostora,
 - podrobnejšo rabo prostora določa z izvedbenimi dokumenti (občinskim podrobnim prostorskim načrtom, prostorskimi ureditvenimi pogoji, itd).
2. Pristojno ministrstvo naj upravnim enotam posreduje navodilo, da striktno upoštevajo zakonsko predpisane roke za posredovanje pogojev, smernic in mnenj s strani posameznih udeležencev, tako v fazi priprave in sprejemanja prostorskih aktov kot tudi izdelave projektne dokumentacije. V primeru zamujenih rokov se brez naknadnih pozivov smatra, da nimajo pogojev oz. na ta način posredujejo pozitivno mnenje. Izključi naj se tudi vse možne izjeme, ki jih glede rokov določa področna zakonodaja (npr. področje varstva kulturne dediščine). Prav tako se smatra, da je gradbeno dovoljenje avtomatično izdano, če upravni organ v 60 dneh od popolne vloge, katere dopolnitve lahko zahteva v roku 15 dni od prejema vloge, ne izda gradbenega dovoljenja.
3. Petletni rok za vložitev zahteve za legalizacijo objektov naj se podaljša in strankam zagotovi obravnavo pod pogoji, ki so veljali na dan uveljavitve Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr. in 65/20), s čimer bi razbremenili upravne organe in zmanjšali pritiske vlagateljev zahtev za legalizacijo, ki naj se tudi ne obravnava prednostno, razen ko gre za nadaljnje načrtovanje posegov na objektu, ki je predmet legalizacije.
4. Občine naj se opozori, da morajo voditi vse vrste postopkov, kot jih predvideva veljavna prostorska zakonodaja - npr. lokacijska preveritev, gradnja kmetijskih objektov na kmetijskem zemljišču v skladu s področno zakonodajo.
5. V duhu 29. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o prostorskem načrtovanju iz leta 2012 (Uradni list RS, št. 57/12 in 109/12) naj se dopolnijo določbe Zakona o urejanju prostora (ZUreP- 2; Uradni list RS, št. 61/17)) v delu, kjer je opredeljena možnost odstopanja od veljavnih občinskih planov in OPPN na osnovi lokacijske preveritve. Predlaga se, da se ločeno po namenih (poslovne cone , stanovanja , domovi za starejše, kmetijstvo, itd.) določi površine, katerim je dovoljeno z lokacijsko preveritvijo spremeniti namensko rabo (izhodišče naj bo min. 5 000 do 10 000 m²). Postopek naj načeloma sledi 29. členu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o prostorskem načrtovanju iz leta 2012, pri čemer naj se glede na razveljavitev tega člena z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-43/13-19 (Uradni list RS, št. 76/14) predvidi seznanitev javnosti (15 dni) v skladu z Aarhuško konvencijo.

6. Z namenom celovite uskladitve zakonodaje z realnimi razmerami na področju upravnih kadrov, strokovnega znanja in materialnih možnosti naj se izvede analiza vseh zamud pri izdajanju gradbenih dovoljenj in v skladu z njenimi rezultati pripravijo spremembe v smeri poenostavitve predpisov.
7. Ministrstvo za okolje in prostor in ARSO naj pospešita izdajo sklepov na podane zahtevke za začetek predhodnega postopka za presojo vplivov na okolje za investicijske projekte, ki so pogoj za pridobitev gradbenega dovoljenja.
8. Iz Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije bi morali (brezplačno) prenesti zemljišča na občine za potrebe menjave z zemljišči, po katerih potekajo javne ceste. Zagotavljanje nadomestnih zemljišč bi bistveno pospešilo postopke urejanja lastniškega stanja zemljišč.
9. Z namenom ureditve področja lastništva kategoriziranih občinskih (in državnih) cest, ki potekajo preko zasebnih zemljišč, je treba poenostaviti postopke urejanja lastniških razmerij.
10. Pred pridobitvijo nepremičnin (s sklenitvijo pravnega posla ali z razlastitvijo) za občinsko cesto je za zagotovitev površine zemljišča nujna parcelacija nepremičnine, ki je v primeru dogovora med občino in lastnikom enostavna. V primeru vložitve zahteve za razlastitev je postopek otežen, saj je za parcelacijo treba soglasje lastnika nepremičnine. Za poenostavitev postopka parcelacije bi bilo smiselno dopolniti Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (ZUPUDPP) in razširiti njegovo veljavnost tudi na občine, ki bi tako lažje in hitreje uredile meje parcel, medtem ko bi imeli lastniki zemljišč zagotovljeno varstvo zakonitosti v okviru pravnega postopka.
11. Zakonodaja o evidentiranju nepremičnin opredeljuje postopek t. i. izravnave meje med lastnikoma sosednjih parcel, v katerem se lahko razrešijo določena neskladja med dejanskim stanjem in stanjem v zemljiškem katastru. V primeru cest pa so neskladja na obeh straneh ceste in običajno vključuje več lastnikov. Smiselno bi bilo spremeniti Zakon o evidentiranju nepremičnin, da bi lahko tudi v primeru cest poenostavili postopek in le z geodetskim postopkom uskladili dejansko stanje z zemljiškim katastrom in obenem tudi uredili lastniško stanje.
12. Z vidika energetske učinkovitosti in svetlobnega onesnaževanja je nujno preveriti veljavno ureditev glede cestne razsvetljave, saj se v praksi dogaja, da je treba pri gradnji oz. obnovi ceste/pločnikov zgraditi cestno razsvetljavo, ki pa je na določenih odsekih ne bi potrebovali.
13. Glede na dolgotrajnost postopkov priprave in sprejemanja DPN se predlaga, da bi za potrebe izgradnje šestpasovnic na najbolj obremenjenih slovenskih AC sprejeli poseben zakon, ki bi omogočil hitrejšo pripravo DPN in pridobivanje GD in s tem širitev avtocest v doglednem času.
14. V zvezi z ukrepom vračanja nepozidanih zemljišč, ki so namenjena pozidavi, v kmetijsko ali gozdno rabo, kjer je to ustrezno, bi kazalo vzpostaviti mehanizem za poenostavitev postopka vračanja tovrstnih zemljišč v kmetijsko/gozdno rabo, saj

so postopki spreminjanja OPN dolgotrajni, pri čemer so občine zainteresirane za učinkovitejše reševanje težav na področju upravljanja z zemljišči.

15. Če država podpira vetrne elektrarne in jih tudi finančno spodbuja (postopek konkurenčne izbire projektov proizvodnih naprav OVE in SPTE v okviru Agencije za energijo), je treba vzpostaviti tak zakonodajni okvir, ki bo zagotovil umeščanje tovrstnih investicij v prostor v doglednem času.
16. Na podlagi dosedanjih izkušenj prebivalcev narodnega parka, ki najbolj občutijo omejitve vzpostavljenega varstvenega režima narodnega parka, je smiselno pristopiti k prenovi Zakona o Triglavskem narodnem parku in odpraviti sedanje birokratske ovire, ki otežujejo življenje prebivalcev in izvajanje gospodarske dejavnosti ter povzročajo nepotrebne dodatne stroške. S tega vidika bi bilo nujno na novo opredeliti ožje in širše območje narodnega parka ter določiti vstopne in izstopne točke, pri tem pa izvajati strogi nadzor znotraj ožjega narodnega parka.
17. Vprašljiva je zahteva po izvedbi geoloških raziskav za gradnjo pločnika na Krasu, saj to le podaljšuje realizacijo projektov in povečuje obseg stroškov.
18. Četrti odstavek 93. člena Gradbenega zakona je zelo rigorozen, saj določa, da se v primeru, da je nedovoljen objekt priključen na legalen objekt, tudi legalen objekt odklopi od komunalnih priključkov na gospodarsko javno infrastrukturo. Veljalo bi omiliti določilo.
19. V zvezi z destimuliranjem nedovoljenih gradenj bi kazalo razmisliti o predlogu, da bi bila možnost priključitve na osnovno komunalno infrastrukturo (elektrika, voda) pogojevana z uporabnim dovoljenjem.
20. V zvezi s posodabljanjem železniških infrastrukturnih objektov, ki je v veliki meri povezano tudi s posegi v cestno infrastrukturo, bi morale biti občine pravočasno opozorjene na izvajanje projektov, da bi lahko pravočasno opozorile na pomanjkljivosti oz. imele vpliv na njihovo odpravo.
21. V luči razvojne strategije države glede trajnostne mobilnosti in zmanjševanja negativnih vplivov prometa na okolje ter nadaljnega razvoja se v primeru 3a razvojne osi pričakuje prevlada javnega interesa in v okviru nujnega sodelovanja resornih ministrstev čim prejšnja realizacija tega projekta z obvoznico Škofljica na čelu.
22. Prouči naj se možnost določitve dodatnih rokov pri izpolnjevanju davčnih obveznosti manjše vrednosti pri kandidiranju za EU sredstva, saj so prijavitelji izločeni, četudi imajo minimalen dolg do države (npr. manj kot 100 evrov).

* * *

Država bi morala poskrbeti za varnost prometa na državnih cestah v naseljih in financirati tudi rekonstrukcijo državne ceste z vsemi površinami in objekti, ki zagotavljajo varnost prometa, ne glede na to, ali cesta poteka v ali izven naselja. Problematično je vzdrževanje takih cest v naselju z omejitvijo hitrosti 50 km/h, saj za

to skrbijo koncesionarji, ki imajo pogodbo za vzdrževanje državnih cest in npr. pozimi plužijo in sneg odvržejo na pločnike in kolesarske poti, za katerega odstranitev pa mora poskrbeti občina.

Medtem ko Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč določa, da se sproži mehanizem za pomoč države takrat, ko občina porabi obseg sredstev proračunske rezerve, bi morala država pomagati čim hitreje v obliki avansiranja, saj bi to omogočilo hitrejšo pomoč prizadetim in začetek sanacije infrastrukture ter v nadaljevanju pripravo programa odprave posledic nesreče. Problematična je tudi sama meja, pri kateri so občine upravičene do državnih sredstev za odpravo posledic, saj občine sredstva proračunske rezerve porabijo že ob prvi intervenciji in zato nimajo sredstev za odpravo škode in pomoč svojih občanov.

* * *

V okviru priprav na finančno perspektivo 2021–2027 je treba narediti vse napore, da bo v prihodnjem programskem obdobju možno financirati lokalno infrastrukturo za oskrbo s pitno vodo in odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode v aglomeracijah pod 2000 iz EU sredstev. Medtem ko bodo sistemi v aglomeracijah nad 2000 PE več ali manj urejeni, pa ostajajo v manjših občinah projekti nedokončani, pri čemer ne smemo pozabiti, da je okoljske zaveze s predpisanimi roki do EU sprejela država in ne občine.

V luči samozadostnosti in omejenih možnosti nadaljnje uporabe določenih plastičnih odpadkov je treba narediti analizo vseh potencialnih lokacij za sežigalnico in nato izbrati eno lokacijo ter zgraditi okoljsko in družbeno sprejemljivo sežigalnico za energetske izdelke (konfekcioniranih) odpadkov po vzoru sodobne sežigalnice na Dunaju.